

SZILVESZTER

IRTA: KEIPP MIKLÓS, Windsor, Ont.

Jobbágy-hétköznapok szelíd öreg királya, sikoltozó gondok elnyugtatója és kacagó örömtől osztogatója, szép fehérsapkás Szilveszter, előssze-e még valaha erre a világra? Havas ernyődet — mely alatt elérnek e világ minden népei — fölnyitod-e még egyszer, hogy szívünkben megvidámodva nézessünk föl alá Isten-Atyánkhoz, aki elviszi az elmúlt rosszat és ránk hasádtatja hajnalát a boldog újnak? Fogunk-e még valaha örülni nyúlógó reggelnek, a számdásokat rendbeszedő, az ó-esztendőket lezáró, az újév borítékait nyitogató órádnak és muzsikázós éjszakádnak, amely mosolygva meg meghalni, mint a dolga-végzett öregember és puha kezét áldóan teszi fejünkre: gazdagabban jövik vissza hozzátok, mintahogy elmegytek, mit félték, szegénykéim?

Szilveszter, drága jó öreg Szilveszter, de megcsaltál bennünket, mikor tízennyolc évvel ezelőtt utoljára tettel le az öledből, ahol gyermeki bizalommal játszadoztunk és azt ígérted, hogy egy esztendő múlva megint találkozunk! Azóta nagyon megsokasodtak a napok, de te nem voltál többet köztünk. Azóta nincs Szilveszter a világon, csak hétköznapok vannak, melyeknek se kezdetük, se végük. Voltak rettenetes hétköznapok, amelyek azok lehettek, mikor a vajdó mindenség az egyik roppaságában megszülette a földet; vannak senyvedt és süket hétköznapok, amelyek lassu peregéssel örlik a világot; vannak szörkémekben vándorló hétköznapok és vannak hóhér hétköznapok, amelyek büntetnek éhséggel és hideggel, emezek vért veszik a megostorozott, a megtöviszoronázt, az ecettel és epével itatott igazságnak; vannak fanyar kalendáriumi ünnepek, de egyik se hozta el se a föltámadást, se a megvilágosító lelket és soha se jött vissza többé a régi Szilveszter, az esztendő utolsó napjának régi derűje és bája.

Szilveszter, drága jó öreg Szilveszter, ki magad is hősi halottá váltál a lövészárkokban és azóta csak árnyképed jár vissza közénk — tudod-e, hogy mióta elhagyta bennünket, azóta már nem tudjuk egy pohár itallal magunkról lemosni azoknak a rettenetes gondoknak szennyét, amivel azóta bepiszkolt az élet s amivel bepiszkoltuk egymást. Csak az évszámok változnak azóta, melyek egyik taposómalomból belöknek a másikba, de nem fogy a reménytelenség és nem lesz nagyobb a mindennapi kenyér.

Csak az évszám változik, öregebbek leszünk mindnyájan s mint ahogy az üstökös magával viszi csóvját az égi pálya végtelenjén, úgy hurcoljuk magunkkal mi is egyik évről a másikra elnyomorodott életünknek minden terhét, és minden kilitástalanságát. Csak az idő rohan, de mi egyhelyben állva vesztünk az élet meg nem oldott problémáit és meg nem választott kérdéseit el.

Szilveszter, drága jó öreg Szilveszter, akit nem tudtunk érdemded szerint megbecsülni, mikor még igazi voltál, találkoztunk-e még veled valaha? Dologtevő napok magvető fáradaim után találunk-e még egyszer édes enyhülést a zenében, barátok közt polgári életünk ünneplő örömeit, pajzán tréfáit megtalálod-e még velünk? Baráti asztalnál összeülünk-e még egy, mint régen, nem azt keresve embertestvéreinkben ami elválaszt, hanem ami összeköt?

Drága jó öreg Szilveszter, hogy fognak szeretni e szegény, fáradt hitű, fagyette reményű emberek, ha még egyszer igazán visszajössz, olyanoknak, amilyenek tízennyolc évvel ezelőtt láttunk! Hogy fogunk ujjongani és hogy fogjuk áldani Atyánkat aki kibékült gyermekeivel és téged küldött vissza szeretete kö-

rete gyanánt! Hogy fog ez a szegény meggyötört emberiség imádkozni, dalolni és tombolni! Vagy csak sirni az örömkönyveit a föld egyik sarkától a másikig, hogy még egyszer Szilveszter lett a világon!

FRANCIAORSZÁG IGAZSÁGOT AKAR SZOLGÁLTATNI MAGYARORSZÁGNAK?

A francia képviselőházban szétosztották a kereskedelmi egyezményeket és vámügyek bizottságának jelentését a francia-magyar kereskedelmi egyezmény 1929. december 21-én aláírt pótegyezményéről.

A jelentés kiemeli, hogy a korábbi állapot szerint Franciaország legtöbb kedvezményes elbánásban részesült Magyarországgal szemben, míg Magyarország csupán bizonyos áruk tekintetében élvezte a francia minimális vámtarifát. Ez a helyzet ártalmas volt a magyar közgazdaságra. Beismerik a franciák, hogy ezt a kivételes rendszabályt még a háború utáni szellem sugalta, de annál kevésbé lehetett fenntartani, mert a Magyarország szomszédos államok már mind hozzájárultak a legtöbb kedvezmény elvételéhez.

A legutóbbi események és a mostani gazdasági és pénzügyi nehézségek egyébként nyilvánvalóvá teszik, hogy milyen érdekes fűződik a nemzetek között kereskedelmi kapcsolatok elemzéséhez és a vámtevékenységhez. Franciaország, amely ezt az álláspontot képviseli Genfben, épen ezért nem zárkózik fel az elől, hogy ennek következményeit önmagára nézve le ne vonja.

Ennek a tételnek érvényesítése Magyarországra nézve annál fontosabb minthogy ez az ország igen nagy nehézségekkel küzd és a nehézségek között a legnagyobb az, hogy nincsenek külföldi piacai.

A parlament elé terjesztett törvényjavaslat lehetővé teszi, hogy fokozzák a két ország kereskedelmi forgalmát, módot nyújt továbbá arra, hogy Franciaország befolyását megerősítsék a Duna medencéjében, ahol a németek és az olaszok már nagy erőfeszítéseket tettek a maguk befolyása érdekében.

A jelentés kifejti ezután, hogy helyesebb, ha a bajbajutott országokat kereskedelmi s ipari téren támogatják, mintha egyszerűen kölcsönöket adnak nekik, mert az utóbbi módszer esetleg a versenytársak javára szolgálhat.

A korábbi állapot módosítása — folytatja a jelentés — igazságot szolgáltat Magyarországnak, amennyiben szomszédaival egyenlő elbánást biztosít részére. Franciaországnak másfelől módja nyílik, hogy áruiról kevésbé lehetett fenntartani, mert a Magyarország szomszédos államok már mind hozzájárultak a legtöbb kedvezmény elvételéhez.

ZAMORAT ELNÖKKÉ VÁLASZTOTTAK A SPANYOLOK

December 12-én foglalta el királyi pompával hivatalát a spanyol köztársasági elnök. Miután Alfonzot elkergette a tömeg azért, mert a királyi udvartartás sokba került, 362 képviselő szavazattal elnökévé választott Zamora Alfonz hintájában hajtott a királyi palotába, ahol a volt uralkodó által használt épületrészt foglalta le lakásaként. Egyelőre még nagyobb zavargások nélkül folytak az ünnepségek és jellemző a helyzet, hogy amikor az újságírók megkérdezték az új elnököt, hogy mik a terveik, Zamora ki-jelentette, hogy egyik legfontosabb hivatásának Amerika meg látogatását fogja tartani.

Magyar eredetű a 300 éves nyakkendő

Sokszáz millió ember világ-szerre reggel odaáll a tükör elé hogy megkösse a mai kor férfiruházatának legegységibb jellegű díszét: a nyakravatót, vagy amint ma mondjuk: a nyakkendőt vagy önkötőt. A piperkőc valóságos ünnepi aktust csinál ebből a naponként megismétlődő formaszókból, a pedáns ember nem győzi eléggé szabályosan megkötni csokrát, más meg a bohémek könnyelműségével intézi el ezt is. Szóval, mindenki egyéniségéből ad valamit ennek az érdekes ruhadísznek. Csak egyre nem gondolnak ma már sehol — még mi magyarok se — hogy a férfiruházatnak ezt a három évszázados multva visszatekintő színes díszét a magyar huszárságnak köszönheti a világ, a "legférfiasabb csaták legférfiasabb elemének": "le melleur matériel de guerre"-nek, amint bennünket a napoleoni kor francia hadőrségei elneveztek.

Huszárjaink nyakravatójának azóta sokféle átalakulása átment divatját ma már önkénytelenül utánozva viseli az egész művelt férfivilág népe, de amikor eltanulta tőlünk a harmincéves háború félelmes napjaiban harcra csigák nemcsak ott vitézkedtek, hanem ott díszlegettek is ősi színpompás nemzeti és katonas viseletükben Európa vértáza csatáiban.

Richelieu bíboros, a nagy francia államférfi 1633-ben kétezer magyar lovaskatonából könnyű francia lovasságot állított fel és az új fegyveremnek a "Cavalerie Hongroise" a magyar lovasság elnevezést adta. Ekkor ismerkedtek meg a franciák a magyar díszruhával és annak ősi díszével: a nyakravatóval.

Csakhogy nem a magyarról, hanem a horvátról neveztek el az új ruhadíszet és ezért ma világszerre tévesen úgy tudják, jelentette, hogy horvátok ősi viseletére megy vissza a nyakkendő divatja. Így született meg a francia

mos föltájtje, legénységének pedig nagy része magyar volt. Magyar eredetűek közül ismeretesek: Csicserei Oross Pál, gyulán Gál Péter, Lóczy Péter, Bathházy Ferenc, kapitányai közül: szentgyörgyi Horváth Ferenc, babindáli Babindáli Ferenc, Ország István, Póka Péter, hadnagyi közül: Bakács Párkai, Börsi Zsigmond és mások hogy többet ne is említsünk a "horvátok" közül. A karabélyosok nemzeti és táji viseletüket a sergben is megtartották. Így ma lettem meg a teljesen magyar jellegű egyenruha amely számos képen ránk maradt: farkasprémes, boglára díszített hegyes kuruc-süveg, sűrűn pittyhémett dolmány, sok süjtés és az elegedhetetlen nyakravató. A gyalogság ruházata megmaradt a maga tarka nemzeti összetételében s mivel a legtöbb lovas ekkor már Magyarországból jött, ott is eszentul magyar volt a többség viselete.

Erdekes, hogy bár a franciák már 1635-ben megismerkedtek a magyar lovastisztek díszruhájával a nyakravatóval, a mai nyakkendő őseivel, Balzac, a nagy francia író aki mint gyermek élte át a napoleoni kor nagy napjait, egyik regényében a mellett tör lándzsát, hogy Páris népe a napoleoni háborúk idejében vette át az osztrák hadsereg "horvát (!) lovasságeletét" a kraváti viselését. Balzac hallott magyarok, akiknek még tábori lelkészként is volt. A harmincéves háborúban nagy szerephez jutott ez a fegyverem, elsősorban Wallenstein, Zrínyi György horvát bán orgyilkosának jóvótaból, akit az 1623. évi ősi hadjáratban a morvaországi Holdolinban öklentettek meg az elfogástól, amikor Bethlen Gábor hada Bécsét fenyegette.

1625 óta Wallensteinnek, a "Bolesztán hercegnek" négy ilyen ezrede volt, amelynek szá-

A nyakkendő tehát örökösök emléke az egész világon a régi magyar vitézek ruházatának és harciéletszerűségének. Mind kettőt megcsodálta az egész világ. Mai népszerűségét pedig csak öregbítheti az a tudat, hogy a világ leghíresebb, legvitézebb lovasának: a magyar huszárnak volt ősi ruhadísz.

Palóczy E.

Elhalasztják a leszerelési világkonferenciát?

Párisból jelentik: Beavatott politikai körökben minden népszövetségi cáfolat ellenére ma-kacsul tartja magát a hír, hogy a február elsejére összehívott leszerelési világkonferenciát elhalasztják. Az "Intransigent" című lap kérdést intézett vonatkozóan a francia politikai élet "egyik kiválóságához", a kinek a válaszából azt a következtetést vonja le, hogy a hírral igaz és hogy a leszerelési világkonferencia csak a nyár elején ül össze. Állítólag a népszövetség bi-

Forradalmi találmány a mozi terén

Csak nemrég hoztuk nyilvánosságra egy magyar iparos világraszóló találmányát, mely a mozgóképfényképezést szeretné tőkéletesíteni. Ezzel egyidejűleg a jelek szerint a californiai mozi-telepeken is teljes erővel folynak a kísérletek, persze a legnagyobb titokban. A kinematográfia terén Hollywoodban olyan találmányt próbáltak ki, amely a mozi forradalmasítani fogja. A film eddig csak két dimenzióra szorított, hosszúsági és szélességi, de egy síkban maradt. Az új módszer az alakokat három dimenzióban, tehát mélységben is vetíti, úgyhogy teljes domborúságot ad. Ugy mozognak a térben, mintha élének s nem is kell a vetítéshez vászon, mert a szereplők a nézők szemé előtt a jelek szerint a californiai mozi-telepeken is teljes erővel folynak a kísérletek, persze a legnagyobb titokban. A kinematográfia terén Hollywoodban olyan találmányt próbáltak ki, amely a mozi forradalmasítani fogja. A film eddig csak két dimenzióra szorított, hosszúsági és szélességi, de egy síkban maradt. Az új módszer az alakokat három dimenzióban, tehát mélységben is vetíti, úgyhogy teljes domborúságot ad. Ugy mozognak a térben, mintha élének s nem is kell a vetítéshez vászon, mert a szereplők a nézők szemé előtt a jelek szerint a californiai mozi-telepeken is teljes erővel folynak a kísérletek, persze a legnagyobb titokban.

KI AKARTÁK SIKLATNI AZ EGRI VONATOT

Az elmúlt héten Nagytálya sikeres megállítása után a nagy izgalomtól ájultan esett össze. Nagytálya elcsúszott hátraflutalembert, akik ezelőtt a vasutnál pályamunkások voltak. A fiatal emberek beismerték a merényletet és kijelentették, hogy azért követték el, mert hosszabb ideig pályamunkások voltak és most elbocsátották őket a szolgálatból.

PETŐFI A KÖZLEGÉNY

IRTA: SZALAY LÁSZLÓ

Ezernyolczháznegyvenet írtak s a télel bírközött Sopron város... A patinás palotácskák tornyait hó fedte s havat kavart a süvöltöző szél a keskeny utcákon és tágas tereken szerette... A Gollner-erzred kopott kaszánya előtt dideregeve sé-tált a strázsa... Hat lépést jobbra, hat lépést balra — mint láthatatlan dróton fityegő inga... S bent, a kancelláriában, ketten beszélgettek: Herzenberger osztrák őrnagy, meg Kozács, a szolgálattevő cseh kapitány... Arról folyt a szó, hogy az ezredet áthelyezték Zágrába s így a soproni három első század is Károlyvárosba megy állomásozni...

A cseh kapitánynak sehogya se tetszett a dolog: — Mindig messzebb és messzebb — dörmögte — maholnap Prága és Csehország a hazám, elvész a végtelenbe!... Az osztrák kajánul nevette: — A császár majd gondját viseli... Örökös tartomány. A kapitány nyelt egyet s az őrnagy folytatta: — Átengedték neki, mint jó fiuk... A kapitány lesütötte a szemét... Hogy a másik ne lát-hassa a villogását... Aztán ravaszul kérdezte: — Hát ha átengedték, akkor mért rakja teli magyar bakával? — Ehhez te nem értesz, Hans — Es mért kergíti a cseh bakát Magyarországra? — Miért?... Hát mert a magyar megbízhatatlan, harapós kutya!... Akit láncra kell tartani!... Azért!...

— Ugy?... Hát tudod mit: harap az valamennyi, némszak a magyar!... — Hogy érted ezt? — Ugy, ahogy mondom: hogy nagyon jól tudja Metternich, hogy mért rakja meg Prágát magyar bakákkal, Magyarországot meg csehekkel!... Csak azzal nem számol, hogy ez az idegen megszállás minő érzelmeket kelt és hová fog vezetni... — Hová fog vezetni?... Hát akinek sokat jár a szája, azt egyszerűen lecsukjuk!... Mint ahogy lecsuktuk Lovassyt és társait tíz évre, Kossuthot öt évre — és így tovább!... Ne legyenek teneked aggodalmad, császárhü himpeller, aminő Pálffy Földi gróf kancellár, aki összefogdosztatja őket, mindig a-kad köztük!... — Ugy... de minél többet fogdos össze, annál több szalad gál szabadon... Nagy Pált, a két Deákot, Kölcseit, Beöthy Ödönt, Klauzál Gábort, Pázmándy, Bezerédyt Felsőbüki Nagy Pált, meg azt az ezeröttszáz jurátust, akiket a megyék rendelték Pozsonyba a követek mellé nem fogathatja össze!... — Na, nézd: milyen nagyszere-rűen tudod a nevéket!... Hogy az ördögben érdekelhetnek a magyarországi politikusok egy cseh kapitányt? — Nem is a politikusok érdekelnek engem!... — Hanem?... — Hanem az ellenzéki politikusok!... — Az őrnagnak keserű lett a szája: — Hm... Az is fölösleges... Nyílt az ajtó, becsoszogott Crnkovác regimentájer... Egy huncut kis horvát:

— Dicsértessék... Na, mit beszélgettek?... — Ennek a cseh krampusz-nak magyarázók!... — Ugy, ugy... Csak magyarázz — és odakacsintott félszemmel a kapitányra... — Az is fölösleges, kérlekál-san, mert rajtafekszünk mi azon a magyar ellenzéken is épen elég!... A főispánok csaknem kivétel nélkül renegát mamelukok, akiknek kötelességük az ellenzéki férfiak üldözése, megfélemlítése, vagy megvesztegetése... S ahol ez se használ oda meg karhatalmat küldünk!... Ezenkívül a hivatalok osztrákokkal meg csehekkel tölthetik be!... Ismét nyílt az ajtó s belépett egy sárgapitykés, zöldhajtókás közlegény, löttyögő egyenruhában és csónakszerű bakancsokkal... Csapott vállá, vékony nyaka, rövidre nyírt sötét haja és becseset arca volt... Nagyon elviseltem nézett ki, csak a két nagy barna szemé csillogott... — Hasábfát hozott a karján és ment egyenesen a kályhához... — Hát tudod, őrnagy ur — kezdte Crnkovác, a horvát, — az én szerény véleményem szerint az államhatalom és a belső rend biztosításának a módja nem az hogy elnyomjuk és egymásra uszitsuk a népeket!... — Na!... Kezdd el most meg te!... A horvát... — Mert annyi bizonyos, hogy előbb-utóbb megújítják egymást marni, megértik egymást s akkor lütek a monarchiának!... — Foglald est írásba és küldd el Metternichnek!... — Küldje a kórság — de engedj befejezni!... Meg kell

minden jogot és szabadságot adni!... Csak a népek nyugalmas jöfete biztosíthatja a monarchiát!... — Csak bízzatok ti azt Metternichre!... Majd porázon tart az valamennyitöket!... — No csak vigyázz!... Nehogy amíg a magyart marjatók addig valamelyik jámborabbnak vélt kiszakítsa a lágyékö-tokat!... Az őrnagy odafordult a közlegényhez: — Takarodj ki!... Aztán pléhopát vett föl és megállt festesen a páterrel meg a kapitánnyal szemben: — Ha az urak nincsenek melegegvedve a szolgálattal, ha az uraknak politikai aspirációi vannak — hát kvietájanak!... Azzal tiszteletet és kikálmpált a szobából, becsapva maga után az ajtót... Ezek még javában kacagtak, mikor belépett az ezredorvos. Ez meg lengyel volt és Piankovszkynak hívták: — Minek örültök annyira? Elmondták... — Aha... Érzik már a dögszagot!... Aztán a kapitányhoz fordult: — Ja igen, kérek, volna nekem egy kérésom hozzá!... — Parancsolj!... — Van nekem egy — bakád... Bizonyos Petrovics Sándor — Igen... Versekkal írka-ja tell a faköponyeget... — Tölem meg világtörténetet kért — szót közbe a páter. — Hát ennek a bakának valami vérlázítóan nagyszerű forradalmi költeményei vannak!... — Ah!... — Kérek, ezt a bakát rendeld hozzáam szupervizitre, s én mint beteget — kidobatom!

— Hahahaha!... Nagyszé-rű!... — Hadd járja össze Magyarországot és igazasson mindenféle a népek szabadságáért — mint ebben a költeményben!... Es átadott egy papírlapot a kapitánynak... — Az olvasni kezdte: — Kolosszális!... Grandió-zus!... Odalépett a csengyüzsínör-hoz és megrántotta: — Belépett a sárgapitykés közlegény: — Parancs!... — Te vagy Petrovics? — Igen!... — Te irtad ezt? — Igen!... — Itt a nyílom, mibe löjöm?... Királyi szék áll előttem: Belőlövöm bársonyába, Hogy csak úgy porik kinjába! Éljen a köztársaság!... — Igen!... — Tudj, mi jár ezért? — Igen!... — Nos?... — Akasztófa!... — Ugy van — de nem úgy lesz!... Hanem holnap jelent-kezel az ezredorvos urnál és ki fog szuperálni!... — Igen!... — Nem való vagy te ebbe a szökött szolgálógyenyekből, tolvajokból, csavargókból összever-buvkít, csürhe-hadseregbe!... — Érted-e? — Igen!... — Elbocsátunk hogy járd be a hazád, szavald el mindenütt ezt a költeményt és írj még sok hasonlót, mindaddig, míg a népek a jármakait össze nem tör-rik!... Leléphetsz!...